

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 45/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], proti postupu a uzneseniam Krajského súdu v Bratislave č. k. 29 Cb 56/2002-1498 z 28. marca 2022 a č. k. 29 Cb 56/2002-1576 z 29. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 20. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označenými v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu ďalšie konanie, prikázať krajskému súdu obnoviť stav pred porušením jej práv a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Spolu s ústavnou sťažnosťou sťažovateľka podala aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení krajského súdu podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 29 Cb 56/2002 sa sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne domáhala vydania zmenkového platobného rozkazu. Krajský súd (ako prvoinštančný súd) vydal 18. októbra 2002 zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému podala protistrana v zákonom stanovenej lehote námietky. Rozsudkom č. k. 29 Cb 56/2002-1052 z 13. marca 2019 krajský súd zmenkový platobný rozkaz zrušil v celom rozsahu a sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť žalovaným v 1. až 3. rade trovy konania. O odvolaní sťažovateľky rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom č. k. 5 Obo 7/2020-1211 z 25. februára 2021 tak, že rozsudok krajského súdu z 13. marca 2019 v spojení s opravným uznesením potvrdil vo výroku o zrušení zmenkového platobného rozkazu, vo výroku o náhrade trov konania rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a žalovaným v 1. až 3. rade priznal proti sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku najvyššieho súdu z 25. februára 2021 podala sťažovateľka dovolanie, čím jej vznikla poplatková povinnosť. Keďže sťažovateľka súdny poplatok za podané dovolanie nezaplatila spolu s podaním dovolania, krajský súd jej adresoval výzvu na jeho zaplatenie v sume 66 387 eur v lehote 10 dní od jej doručenia. Predmetná výzva bola právnomu zástupcovi sťažovateľky riadne doručená 25. júna 2021. Na výzvu sťažovateľka reagovala žiadosťou o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením zo 17. septembra 2021 tak, že sťažovateľke oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v dovolacom konaní nepriznal. Sťažnosť sťažovateľky proti predmetnému rozhodnutiu sudca krajského súdu uznesením z 12. januára 2022 zamietol.

4. Následne vyšší súdny úradník napadnutým uznesením z 28. marca 2022 dovolacie konanie zastavil podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), pretože sťažovateľka napriek výzve z 11. júna 2021 v stanovenej lehote súdny poplatok nezaplatila, pričom o následkoch jeho nezaplatenia bola náležite poučená.

5. Proti predmetnému uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala nesprávny výpočet sumy vyrubeneho súdneho poplatku za podané dovolanie. Uviedla, že výška súdneho poplatku je vyrubená v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch, pretože podľa položky 1a) sadzobníka súdnych poplatkov je maximálna prípustná sadzba súdneho poplatku v sume 33 193,50 eur, teda ani za dovolanie nemôže byť súdny poplatok vyrubený vo vyššej sume. Súdny poplatok za dovolanie mal byť stanovený v sume dvojnásobku sadzby 6 % z ceny predmetu konania, t. j. v sume 12 %. Sťažovateľka namietala aj obsah výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, v ktorej boli podľa jej názoru viaceré závažné vady. Rovnako aj v platobnom predpise pripojenom k danej výzve absentovala pečiatka súdu, meno a podpis.

6. Sudca krajského súdu napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

6.1. V súvislosti s namietanou nesprávnou výškou vyrubeneho súdneho poplatku v odôvodnení konštatoval, že súdny poplatok za dovolanie sa podľa § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch vyberá vo výške dvojnásobku súdneho poplatku ustanoveného v sadzobníku súdnych poplatkov. Vyrubený súdny poplatok bol preto stanovený v súlade so zákonom. Vo vzťahu k tvrdenej absencii nevyhnutných údajov vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku uviedol, že pre uloženie poplatkovej

povinnosti bolo postačujúce uvedenie položky sadzobníka tvoriaceho prílohu k zákonu o súdnych poplatkoch, podľa ktorej sa poplatok v určenej výške vyrubuje. Upozornil, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku nie je rozhodnutím, neukladá sa ňou povinnosť strane sporu a nevzťahujú sa na ňu požiadavky kladené na obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia (uznesenia). Keďže podaním dovolania vznikla sťažovateľke poplatková povinnosť, nebolo jej priznané oslobodenie od platenia súdneho poplatku a súdny poplatok nebol zaplatený v celosti, vyšší súdny úradník správne dovolacie konanie zastavil. K opätovnej žiadosti sťažovateľky o priznanie oslobodenia od platenia súdneho poplatku zo 4. mája 2022 krajský súd dodal, že pomery sťažovateľky sa od zaslania prvej žiadosti nezmenili, preto bez predloženia nových skutočností nebolo možné jej opakovanej žiadosti vyhovieť.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Ústavnou sťažnosťou sťažovateľka atakuje napadnuté uznesenia krajského súdu, pričom po rekapitulácii obsahu jej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka a návrhu na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov namieta, že:

a) sudca krajského súdu sa v odôvodnení napadnutého uznesenia riadne a dôsledne nevysporiadal s jej rozsiahlou argumentáciou týkajúcou sa nesprávne stanovenej sumy vyrubeneho súdneho poplatku za podané dovolanie. Napadnuté uznesenie neobsahuje ani odpovede na jej v sťažnosti uplatnené námietky, že dovolanie proti rozsudku najvyššieho súdu podala nielen proti výroku vo veci samej, ale aj proti výroku o náhrade trov konania a že krajský súd požiadala o oznámenie podmienok na uzavretie dohody o splátkach súdneho poplatku za podané dovolanie, preto je napadnuté uznesenie nepreskúmateľné,

b) záver krajského súdu vo vzťahu k jej námietkam o závažných obsahových nedostatkoch výzvy na zaplatenie súdneho poplatku a platobného predpisu nemožno akceptovať. Text danej výzvy je podľa sťažovateľky vnútorne rozporný, keďže vo výzve je síce uvedená suma súdneho poplatku za dovolanie, avšak táto obsahuje iba odkaz na položku 1a) sadzobníka súdnych poplatkov, ktorá stanovuje poplatok v maximálnej prípustnej sume 33 193,50 eur. Vo výzve teda evidentne absentuje odkaz na ustanovenie právneho predpisu upravujúceho výšku súdneho poplatku za dovolanie, preto je predmetná výzva „*zmätočná a nesprávna*“. Konštatovanie krajského súdu vo výzve, že pred zaplatením celého poplatku v správnej výške nemôže súd konať, považuje sťažovateľka za zavádzajúce, nesprávne a odporujúce § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch. Ďalej tvrdí, že výzva neobsahuje riadne zákonné poučenie, ktoré je podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch jej obligatórnou náležitosťou, a rovnako neobsahuje ani poučenie o možnosti a podmienkach priznania oslobodenia od súdnych poplatkov,

c) v danom prípade neboli podľa sťažovateľky splnené zákonné podmienky na zastavenie dovolacieho konania, pretože súd žiadal zaplatenie súdneho poplatku vo výške odporujúcej právnej úprave (§ 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch),

d) krajský súd riadne a komplexne neposúdil, či jej majetkové pomery odôvodňujú priznanie (aspoň čiastočného) oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, pričom opomenul zohľadniť to, že sťažovateľka je zahraničnou právnickou osobou, a špecifiká s tým spojené. Krajský súd opätovne nepostupoval podľa § 128 a nasl. CSP, podľa ktorých je súd povinný vyzvať stranu na doplnenie alebo opravu neúplného, nezrozumiteľného podania, na odstránenie väd podania

a poučiť stranu, ako má doplnenie či opravu vykonať. Jej predchádzajúcemu návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov nebolo krajským súdom vyhovené len z dôvodu, že sťažovateľka nepripojila potrebné tlačivo na zdokladovanie svojich pomerov a nepreukázala skutočnosti odôvodňujúce priznanie oslobodenia. Krajskému súdu v tomto smere vyčíta, že riadne nerozhodol o jej opätovnom návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, v dôsledku čoho jej bolo odňaté právo na účinný prostriedok nápravy,

e) nezrozumiteľnosť napadnutého uznesenia spočívajúcu aj v tom, že krajský súd v súvislosti s vrátením časti zaplateného súdneho poplatku nesprávne citoval § 11 ods. 1 štvrtú vetu zákona o súdnych poplatkoch,

f) s ohľadom na závažné nedostatky v postupe krajského súdu je dôvodné pochybovať o nestrannosti vo veci konajúcich a rozhodujúcich osôb, preto je toho názoru, že vo veci rozhodovali vylúčení sudcovia pre ich pomer k veci samej a účastníkom konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu z 28. marca 2022:

8. V súvislosti s namietaným porušením označených práv uznesením krajského súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, keďže ho už na základe podanej sťažnosti sťažovateľky (§ 239 ods. 1 CSP) meritórne preskúmal sudca krajského súdu, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu jej právam.

9. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým uznesením krajského súdu z 29. septembra 2022:

10. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

11. S ohľadom na vymedzený predmet konania ústavný súd už viackrát zdôraznil, že právo na súdnu ochranu (právo na prístup k súdu) nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha podmienkam (v súlade s čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napríklad procesná subjektivita, zákonné lehoty, náležitosti žaloby, *exceptio rei iudicatae* (prekážka právoplatne rozhodnutej veci), prekážka litispendencie, ako aj platenie súdnych poplatkov a iné podmienky súdneho konania. Ústava ani dohovor

negarantujú právo na bezplatné súdne konanie. Uloženie poplatkovej povinnosti v súkromnoprávných sporoch teda nemožno samo osebe považovať za rozporné s právom na prístup k súdu chráneným v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kreuz proti Poľsku z 19. 6. 2001, sťažnosť č. 28249/95, bod 60; rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Airey proti Írsku z 9. 10. 1979, sťažnosť č. 6289/73, bod 26, ako aj IV. ÚS 144/04).

12. Rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne – spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa (z novej judikatúry napr. II. ÚS 224/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 134/2015, II. ÚS 361/2015). Rozhodovanie o tom, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky, napríklad na oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriзнania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 27/2014, III. ÚS 559/2011, III. ÚS 441/2014).

13. Aj rozhodovanie všeobecných súdov o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok však musí mať zákonný podklad a nemôže byť výsledkom arbitrárneho prístupu či zjavne nesprávneho posúdenia situácie predpisom podústavného práva, ktorým je v tomto prípade zákon o súdnych poplatkoch. Zároveň musí odôvodnenie súdneho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne poskytovať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

14. Podstata prvej sťažostnej námietky spočíva v tvrdení o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia [bod 7 písm. a)], ktoré sťažovateľka z tohto dôvodu označuje za nepreskúmateľné. Ústavný súd preto skúmal, či sa sudca krajského súdu adekvátne a ústavne akceptovateľne vysporiadal s argumentmi sťažovateľky uplatnenými v jej sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, a teda či namietané uznesenie spĺňa kvalitatívne požiadavky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

14.1. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že sťažovateľke boli poskytnuté odpovede na všetky jej relevantné námietky uplatnené v sťažnosti. Sudca osobitne reagoval na výhradu o nesprávne vyrubenej sume súdneho poplatku, keď uviedol, že súdny poplatok za dovolanie sa v zmysle § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch vyberá vo výške dvojnásobku poplatku stanoveného v sadzobníku súdnych poplatkov, v danom prípade súdneho poplatku určeného podľa položky 1a) sadzobníka. Za nesprávny považoval výpočet súdneho poplatku predložený sťažovateľkou, podľa ktorej mala byť suma súdneho poplatku za dovolanie určená vo výške 12 % z ceny predmetu konania, pričom bola obmedzená jeho maximálnou prípustnou sumou v obchodných veciach (t. j. sumou 33 193,50 eur).

14.2. K tomu je potrebné uviesť, že aj podľa odbornej literatúry sa poplatok za dovolanie vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku, pričom nejde o dvojnásobok len vo vzťahu k percentnej sadzbe (t. j. napríklad $2 \times 6\%$ poplatkového základu), ale aj vo vzťahu

k najvyššej pevnej sadzbe [t. j. napríklad $2 \times 16\ 596,50$ eur (bližšie pozri HORVÁTH, E. *Zákon o súdnych poplatkoch – komentár*. Bratislava : Wolters Kluver, 2014, 266 s.)].

15. Vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľky týkajúcej sa obsahových nedostatkov výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie [bod 7 písm. b)] a z toho vyplývajúcej jej „nezákonnosti“ ústavný súd uvádza, že takáto výzva je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch). Inštitút následnej výzvy teda umožňuje poplatníkovi zaplatiť súdny poplatok ešte v dodatočnej lehote, ktorú možno z jej povahy označiť za lehotu na nápravu. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku je teda do určitej miery privilegiom, pričom jej účelom nie je uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie, keďže samotná poplatková povinnosť vyplýva priamo zo zákona o súdnych poplatkoch a je podmienkou na to, aby súd mohol pokračovať v konaní (obdobne III. ÚS 196/2018, I. ÚS 379/2022, I. ÚS 152/2022, IV. ÚS 186/2022).

15.1. Ústavný súd si pre posúdenie dôvodnosti predmetnej sťažnostnej námietky vyžiadaval od krajského súdu výzvu adresovanú sťažovateľke na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie z 11. júna 2021 vrátane platobného predpisu, pričom po oboznámení sa s ňou nemôže prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľky o jej „zmaťočnosti, nesprávnosti“ či „nezákonnosti“. Predmetná výzva obsahovala všetky náležitosti vyžadované zákonnou právnou úpravou na to, aby sťažovateľka vedela a mohla súdny poplatok za podané dovolanie zaplatiť (suma súdneho poplatku, lehota na jeho zaplatenie a tiež poučenie o následkoch nesplnenia poplatkovej povinnosti). V pripojenom platobnom predpise pritom boli riadne uvedené všetky údaje potrebné na zrealizovanie úhrady súdneho poplatku a súčasne bola sťažovateľka náležite upovedomená o spôsobe úhrady formou bankového prevodu, a to vzhľadom na výšku súdneho poplatku (viac než 15 000 eur). Napriek tomu, že vo výzve skutočne absentuje odkaz na § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého sa poplatok za dovolanie vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku, uvedené nemôže spôsobovať nezákonnosť výzvy tak, ako to tvrdí sťažovateľka, pretože, ako už bolo uvedené, poplatková povinnosť vznikla sťažovateľke už podaním dovolania [§ 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch], pričom v danej výzve bola jednoznačne uvedená suma súdneho poplatku a navyše sťažovateľka bola v spore kvalifikovane právne zastúpená. Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani vo výzve chýbajúci výraz „Poučenie“, čo je len jej formálny nedostatok, keďže sťažovateľka bola riadne upozornená na následok nezaplatenia súdneho poplatku v podobe zastavenia konania s odkazom na § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Rovnako zo žiadneho ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch nevyplýva, že náležitosťou výzvy na zaplatenie súdneho poplatku má byť aj poučenie o práve strany požiadať o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, ako to namieta sťažovateľka. Takúto poučovaciu povinnosť pritom konajúci súd nemal aj s ohľadom na zastúpenie sťažovateľky advokátom (§ 160 ods. 3 CSP).

16. Rozhodnutie o zastavení konania tak v danom prípade predstavovalo logický a zákonný následok nezaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie. Tento zákonný následok spôsobený procesnou pasivitou sťažovateľky vyplýva z § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch a nepodlieha prípadnej diskrecii vo veci konajúceho všeobecného súdu. Keďže v danom prípade nebol identifikovaný ani deficit v oblasti posúdenia výšky súdneho poplatku, nebola dôvodná

ani aplikácia § 10 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch. Ani túto námietku sťažovateľky [bod 7 písm. c)] preto ústavný súd nepovažuje za opodstatnenú.

17. Pokiaľ sťažovateľka namieta, že krajský súd sa nedostatočne zaoberal jej opätovným návrhom na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov zo 4. mája 2022, nevyzval ju na opravu či doplnenie predmetného návrhu a nevydal o ňom samostatné rozhodnutie [bod 7 písm. d)], krajský súd v dôvodoch namietaného uznesenia zreteľne ozrejmil (bod 20 napadnutého uznesenia), že s poukazom na judikatúru najvyššieho súdu nebude o opätovne podanej žiadosti sťažovateľky osobitne rozhodovať, keďže je odôvodnená totožnými skutočnosťami ako jej prvá žiadosť o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, ktorej nebolo uznesením krajského súdu č. k. 29 Cb 56/2002 zo 17. septembra 2021 vyhovené. Sťažovateľka podľa názoru krajského súdu nepreukázala zmenu jej pomerov, ktorá by odôvodňovala revidovanie právoplatného rozhodnutia o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

17.1. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka len stroho a vo všeobecnej rovine tvrdí, že jej opätovný návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov krajský súd neposúdil komplexne, pričom žiadnym spôsobom nešpecifikuje, ktoré skutočnosti ňou uvedené neboli konajúcim súdom zohľadnené. Rovnako sťažovateľka nerozporuje ani konštatovanie krajského súdu, že svoju opätovnú žiadosť odôvodnila totožnými skutočnosťami ako tú predchádzajúcu, a teda žiadnu zmenu svojich pomerov nepreukázala. Z predmetnej argumentácie preto nemožno vyvodit' žiadne bližšie okolnosti, z ktorých by bolo možné dospieť k záveru o porušení základných práv sťažovateľky.

18. Vyčítanú nezrozumiteľnosť napadnutého uznesenia ústavný súd (na rozdiel od sťažovateľky) neidentifikoval ani v konštatovaní krajského súdu, že časť súdneho poplatku uhradeného sťažovateľkou jej bude následne vrátená podľa § 11 zákona o súdnych poplatkoch. Ide o časť súdneho poplatku (v sume 199 eur a v sume 143 eur) zaplatenú po uplynutí dodatočnej lehoty na jej úhradu.

19. Napokon ústavný súd k námietke sťažovateľky, že v jej veci rozhodovali vylúčení sudcovia [bod 7 písm. f)] konštatuje, že sťažovateľka na podporu tohto tvrdenia skoncipovaného v rozsahu jednej vety neuvádza žiadne konkrétne dôvody, a teda v ústavnej sťažnosti absentuje akákoľvek jasná, zreteľná a kompaktná argumentácia v tomto smere.

20. Ústavný súd tak uzatvára, že pokiaľ si sťažovateľka svoju poplatkovú povinnosť nesplnila a nesplnila ani predpoklady na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov v dovolacom konaní, krajský súd nemal (za týchto okolností) inú možnosť, než dovolacie konanie zastaviť. Vzhľadom na uvedené, že ústavný súd nevidí priestor na konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a nezistil ani žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia krajského súdu, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru:

21. Pokiaľ ide o čl. 13 dohovoru, ústavný súd zdôrazňuje, že jeho uplatňovanie musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať

pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv zaručených dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013). Citovaná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva potvrdzuje zrejmu súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor zaručuje, a keďže ústavný súd zistil, že v danom prípade k porušeniu práva sťažovateľky zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom nedošlo, nemohol dospieť ani k záveru, že by krajský súd porušil právo sťažovateľky zaručené čl. 13 dohovoru.

22. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky bolo potrebné odmietnuť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.4. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru:

23. Napriek tomu, že sťažovateľka explicitne v ústavnej sťažnosti namieta aj diskriminačný prístup krajského súdu a porušenie čl. 12 ústavy (ako aj čl. 14 dohovoru), konkrétne dôvody, v čom vidí túto diskrimináciu a hlavne neústavnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a jeho postupu už bližšie neuvádza.

24. Navyše je potrebné uviesť, že čl. 12 ods. 2 ústavy predstavuje súčasť základných princípov ústavy a vzhľadom na to nemôže plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych konaniach o porušení základných práv a slobôd uvedených v druhej hlave ústavy, ale vyslovenie porušenia je *de facto* viazané na vyslovenie porušenia konkrétneho základného práva (II. ÚS 821/00, I. ÚS 176/07, I. ÚS 485/2010, I. ÚS 229/2019). Aj túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.5. K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy:

25. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, avšak bez toho, aby špecifikovala, ktoré z jednotlivých práv zaručených týmto článkom malo byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené. Článkom 48 ods. 2 ústavy sa totiž priznávajú štyri základné procesné práva, a to (i) základné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania; (ii) základné právo na verejné prerokovanie svojej veci; (iii) základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom; (iv) základné právo na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov.

26. Vo vzťahu k predmetnému základnému právu pritom sťažovateľka nepredniesla žiadnu osobitnú argumentáciu, ale jeho porušenie vyvodzuje z rovnakých skutočností aké predniesla vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. O uvedenom svedčí aj formulácia v texte ústavnej sťažnosti, ako aj v petite, v ktorom sťažovateľka označuje čl. 48 ods. 2 ústavy ako „*právo na súdnu a inú právnu ochranu*“. Dôvody, na základe ktorých bol prijatý záver, že k zásahu do práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nedošlo a ústavná sťažnosť bola preto v tejto časti vyhodnotená ako zjavne neopodstatnená už ústavný súd v predchádzajúcej časti tohto uznesenia podrobne vysvetlil.

V tejto časti preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.6. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

27. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti bez uvedenia konkrétnych dôvodov navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení krajského súdu.

28. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

29. Ústavný súd predmetnému návrhu sťažovateľky na odloženie vykonateľnosti napadnutých uznesení krajského súdu nevyhovel (bod 2 výroku uznesenia), keďže ústavnú sťažnosť odmietol v celom rozsahu z dôvodov už bližšie ozrejmenej v tomto uznesení. Zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu predbežnej, resp. dočasnej ochrany totiž vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu